

УДК 378.147:[351.743:796](477)(045)

Опубліковано 31 травня 2021 року

УНІФІКАЦІЯ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРАВООХОРОНЦІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ (СИЛИ) У РІЗНИХ УМОВАХ СЛУЖБОВО-ОПЕРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІЗ УРАХУВАННЯМ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ

ЧУДИК Андрій Васильович

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної підготовки та особистої безпеки
Національної академії
Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

ВАНЮК Дар'я Валеріївна

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання
Запорізького національного університету

УКРАЇНА

Анотація: Розглянуто актуальну проблему розвитку та удосконалення рукопашної підготовки (техніки та тактики застосування заходів фізичного впливу, сили) майбутніми офіцерами-правоохоронцями інституцій сектору безпеки і оборони України у різних умовах службово-оперативної діяльності. Відповідно до результатів аналізу науково-методичної та спеціальної літератури (моніторингу Інтернет-ресурсів), членами науково-дослідної групи розроблено та апробовано педагогічну (змістово-функціональну) модель формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі спеціальної фізичної підготовки (із урахуванням карантинних обмежень) до дій у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності. У вище зазначеній педагогічній моделі інтегровано: цільовий блок (мета, завдання, підходи, компоненти готовності, педагогічні умови), організаційно-змістовий блок (навчально-методичне забезпечення, інтерактивні методи навчання, кадрове забезпечення), результативно-оцінний блок (критерії, кваліфікаційні рівні, методика, методи, засоби, способи форми). Під час дослідження були використані наступні методи: абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, математично-статистичні (кореляційного аналізу, факторного аналізу) тощо. Відповідно до результатів емпіричного дослідження встановлено, що результати отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних контрольної (К₂) та експериментальної (Е₂) груп зросли відносно вихідних даних, і ці відмінності переважно є достовірні (Е₂, P≤0,05). Результати контрольного тестування показали, що в процесі проведеної експериментальної роботи збільшилась кількість курсантів із вищим рівнем

готовності до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної діяльності в Ег на 8 %, тоді як у Кг на 2 %, відмінного рівня збільшилась: в Ег на 19 %, тоді як у Кг – на 2 %, доброго рівня зменшилась: в Ег на 19 %, тоді як у Кг – на 2 %, чисельність курсантів задовільного рівня готовності зменшилась: в Ег на 8 %, тоді як у Кг – на 6 %. Слід зауважити, що незадовільний рівень сформованості навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) у курсантів, як Ег, так і Кг не помічено. Крім цього, експериментально перевірені педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної діяльності. Достовірність отриманих результатів підтверджена методами перевірки за допомогою критерію χ^2 . Результати дослідження впроваджені у практику спеціальної фізичної підготовки курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ.

ВСТУП.

Зростання рівня злочинності в Україні, соціальні та суспільні негаразди в державі на фоні прогресуючого темпу поширення всесвітньої пандемії викликаной вірусом SARS CoV-2 (Covid-19), бойові дії на сході України тощо, потребують високого рівня професійної підготовленості від представників інституцій сектору безпеки і оборони України. Прикладні компетентності представників інституцій сектору безпеки і оборони України (СБОУ), у тому числі й майбутніх офіцерів, є важливою сутнісною характеристикою, від якої залежить рівень фізичної та спеціальної фізичної підготовленості особового складу, що безсумнівно, забезпечує також їх готовність до виконання завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності.

На сьогодні важливим також є удосконалення прикладних компетентностей майбутніх офіцерів інституцій СБОУ в їх освітньому процесі у напрямі застосування ними заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності із використанням сучасних технічних засобів навчання, відповідних педагогічних технологій (які враховують особливості побудови освітнього процесу майбутніх офіцерів в умовах карантинних обмежень), що прискорить формування необхідних прикладних рухових навичок. Зазначене вище, підкреслює актуальність обраного напрямку дослідження та практичну його спрямованість.

Аналіз науково-методичної та спеціальної літератури дозволив нам виділити наукові праці учених: А. Сіцінського [1], Ю. Антошківа [2], О. Богданюка [3] та інших фахівців (О. Лавніченка, О. Маркова, Ю. Медвідь, Я. Павлова, В. Ягупова), у яких розкриваються актуальні питання

формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням.

Подальший аналіз спеціальної науково-методичної літератури зосередив нашу увагу на роботах провідних учених: Ю. Сергієнка [4], І. Маріонди [5], О. Хацаюка [6], А. Одерова, В. Климовича, Р. Підлейтечука, В. Добровольського, М. Корчагіна [7] та інших практиків (Д. Грищенко, Н. Вербина, О. Петрачкова, Г. Сухоради, Ю. Фіногенова), у яких висвітлені шляхи розвитку та удосконалення фізичної підготовленості представників інституцій СБОУ.

Цікавими за своїм змістом та сутнісними характеристиками є наукові праці: О. Моргунова, О. Яреценка, О. Хацаюка, Ю. Белошенка [8], В. Шемчука, А. Турчинова, В. Климовича, Є. Гончарова, Р. Тріщуна [9], О. Хацаюка, В. Оленченка А. Корольова, О. Кравченко [10], В. Шемчука, Н. Вербина, О. Нестерова, М. Василенка, Є. Малахова [11], О. Хацаюка, О. Єлісеєвої, В. Жукова, В. Клименка, Ю. Бережного [12] та інших фахівців (І. Вако, В. Данильченка, Р. Ковальчука, В. Лаби), у яких визначені основні вектори формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності.

В процесі дослідно-аналітичної роботи нашу увагу привернули наукові дослідження учених: С. Кубіцького [13], О. Зарічанського [14], В. Уліча [15], С. Божка [16] та інших спеціалістів обраного напрямку наукової розвідки (Л. Гуніної, О. Кравченко, А. Турчинова, Д. Швеця, О. Шемчук), у яких розкрито сучасну методологію конструювання педагогічних моделей формування готовності майбутніх офіцерів різних інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням.

Аналіз науково-методичних та спеціальних джерел (моніторинг Інтернет-ресурсів) у обраному напрямі наукової розвідки дозволив визначити наступні суперечності між:

- достатнім рівнем фізичної підготовленості майбутніх офіцерів-правоохоронців різних інституцій СБОУ та потребою удосконалення їх практичної підготовленості зі спеціальної фізичної підготовки;

- достатнім рівнем розвитку прикладних навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) в умовах навчання у закладах вищої освіти (зкладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання), які готують кадри для представників інституцій СБОУ із правоохоронними функціями та потребою їх удосконалення у відповідності до можливих умов майбутньої службово-бойової (оперативної) діяльності;

- наявністю ефективних педагогічних методик (технологій) всебічної підготовки майбутніх офіцерів-правоохоронців в системі їх

професійної освіти та потребою розроблення методик із технічними засобами та спеціалізованими функціональними комплексами, які забезпечують формування готовності здобувачів вищої освіти (курсантів-правоохоронців) до виконання завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності (із урахуванням умов карантинних обмежень спричинених всесвітньою пандемією Covid-19).

Враховуючи результати аналізу науково-методичної та спеціальної літератури встановлено, що питанням впровадження у систему спеціальної фізичної підготовки (СФП) майбутніх офіцерів-правоохоронців ефективних педагогічних моделей, які враховують особливості побудови їх освітнього процесу в умовах карантинних обмежень присвячено недостатню кількість науково-методичних праць, що потребує подальших наукових досліджень та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку наукової розвідки.

Головною метою цієї роботи є – розроблення та апробація педагогічної моделі формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу в системі спеціальної фізичної підготовки (із урахуванням карантинних обмежень) до дій у різних умовах службово-оперативної діяльності.

Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити наступні **завдання**:

- здійснити аналіз науково-методичної та спеціальної літератури у напрямі формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням;
- провести аналіз спеціальної науково-методичної літератури у напрямі розвитку та удосконалення фізичної підготовленості представників інституцій СБОУ;
- здійснити моніторинг Інтернет-джерел та аналіз спеціальної науково-методичної літератури у напрямі формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово оперативної (бойової) діяльності;
- провести аналіз науково-методичної літератури у напрямі конструювання сучасних педагогічних моделей формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням.

Методи дослідження: абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, математично-статистичні (кореляційного аналізу, факторного аналізу, шкалювання), власний досвід організації системи фізичної підготовки представників інституцій СБОУ, досвід бойових дій (службово-оперативної діяльності) тощо.

Дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідної роботи і дослідно-конструкторських робіт: кафедри фізичної підготовки та особистої безпеки Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького, кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки Харківського національного університету внутрішніх справ та кафедри фізичного виховання Запорізького національного університету (2019-2021 р.р.).

ОСНОВНА ЧАСТИНА.

Емпіричне дослідження організовано упродовж 3 етапів (вересень 2019 – травень 2021 р.р.). На першому етапі дослідження (вересень-листопад 2019 р.) було створено науково-дослідну групу, до складу якої увійшли провідні учені і практики обраного напрямку наукової розвідки (О. Хацаюк, А. Чудик, Д. Ванюк, О. Єлісеєва), а також проведено аналіз науково-методичної та спеціальної літератури (моніторинг Інтернет-ресурсів).

У динаміці другого етапу (грудень 2019 – січень 2020 р.р.), відповідно до результатів аналізу останніх досліджень та публікацій у зазначеному вище напрямі наукової розвідки, членами науково-дослідної групи (НДГ) розроблено змістово-функціональну модель (рис.1) формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу, сили (із урахуванням карантинних обмежень) в системі спеціальної фізичної підготовки (дистанційної освіти) до дій у різних умовах службово-оперативної діяльності (СОД). Варто зауважити, що розроблена нами педагогічна модель (рис. 1) передбачає використання курсантами-правоохоронцями методики підтримання оптимального рівня фізичної та спеціальної фізичної підготовленості в умовах карантинних обмежень (системі дистанційної освіти) із акцентованим використанням мультимедійних засобів мережі Інтернет та прикладних мобільних додатків (табл. 1). Варто зауважити, що педагогічні умови (цільовий блок) змістово-функціональної моделі (рис. 1) передбачали використання у навчально-тренувальному процесі зі «Спеціальної фізичної підготовки» [16] прикладної ментальної карти (рис. 2), яка забезпечила формування навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) майбутніх офіцерів-правоохоронців у різних змодельованих умовах СОД.

З метою підтвердження ефективності педагогічної моделі (рис.1, третій етап дослідження, лютий 2020 – травень 2021 р.р.) організовано педагогічний експеримент.

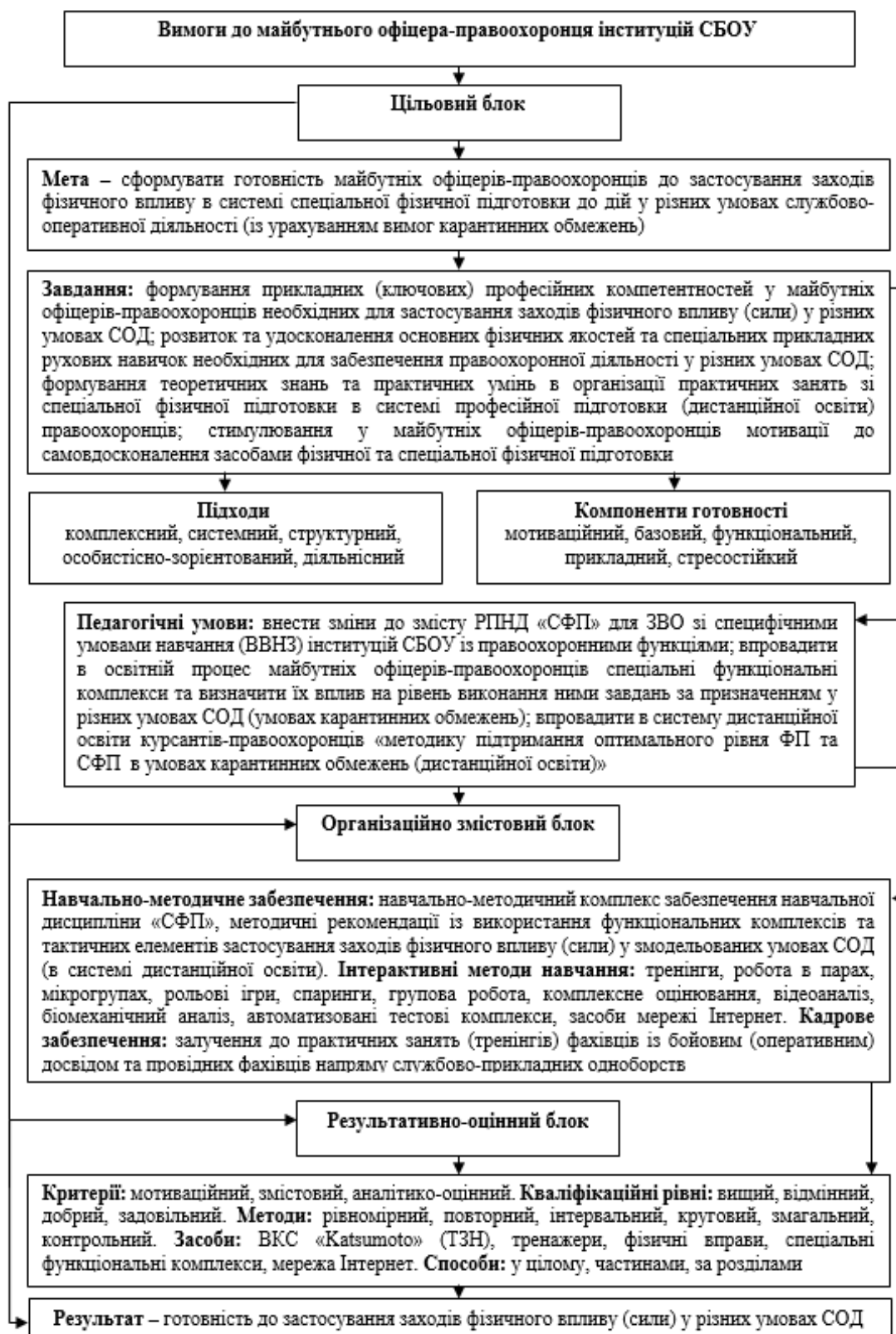

Рис. 1. Змістово-функціональна модель формування готовності курсантів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу, сили (із урахуванням карантинних обмежень) в системі спеціальної фізичної підготовки (дистанційної освіти) до дій у різних умовах службово-оперативної діяльності

Таблиця 1

Методика підтримання оптимального рівня фізичної та спеціальної фізичної підготовленості курсантів-правоохоронців в умовах карантинних обмежень із акцентованим використанням мультимедійних засобів мережі Інтернет та прикладних мобільних додатків

№ з/п	Зміст тренувальних завдань	Організаційно-методичні вказівки
1.	І. Підготовчий блок	
1.1.	Вхідний контроль.	Перевірка початкового рівня фізичної та спеціальної фізичної підготовленості
1.2.	Заняття 1. Згинання-розгинання рук в упорі лежачи. Стрибки ліворуч-праворуч. Тренування м'язів живота. Тренування ударів руками та ногами у стійці. Розтягнення (стречинг).	Дозування навантаження у відповідності до індивідуально-типологічних особливостей курсантів. Тренування проводити коловим методом. Контролювати ЧСС курсантів. Кількість циклів від 1 до 3. Наприкінці тренування виконати заминку. Слідкувати за часом відпрацювання тренувальних завдань. Дотримуватися заходів попередження травматизму.
1.3.	Заняття 2 Упор присівши-упор лежачи. Стрибки догори з упору присівши. Комплексне відпрацювання (імітація) ударно-кидкових дій. Розтягнення (стречинг).	
1.4.	Заняття 3. Згинання-розгинання рук в упорі на стільці (разів). Сійка в упорі лежачи на ліктях (планка, сек., безперервної фіксації). Відпрацювання тактичних комбінацій захисту-контратаки. Розтягнення (стречинг).	
1.5.	Заняття 4. Фізичні вправи з гантелями, гириями. Упор присівши-упор лежачи. Згинання-розгинання рук в упорі лежачи. Імітація кидків. Розтягнення (стречинг).	
1.6.	Заняття 5. Згинання-розгинання рук в упорі лежачи. Стрибки ліворуч-праворуч. Тренування м'язів живота. Тренування ударів руками та ногами у стійці. Комплексне відпрацювання (імітація) ударно-кидкових дій. Розтягнення (стречинг).	
2.	ІІ. Основний блок	
2.1.	Заняття 6. Фізичні вправи з гантелями, гириями. Стрибки догори з упору присівши. Тренування ударів руками та ногами у стійці. Відпрацювання тактичних комбінацій захисту-контратаки. Сійка в упорі лежачи на ліктях (планка, сек., безперервної фіксації). Розтягнення (стречинг).	Дозування навантаження відповідно до індивідуально-типологічних особливостей курсантів. Тренування проводити коловим методом. Контролювати ЧСС курсантів.
2.2.	Заняття 7. Згинання-розгинання рук в упорі лежачи. Стрибки ліворуч-праворуч. Тренування м'язів живота. Згинання-розгинання рук в упорі на стільці (разів). Сійка в упорі лежачи на ліктях (планка, сек., безперервної фіксації). Комплексне відпрацювання техніко-тактичних дій (імітаційних) застосування заходів фізичного впливу на фоні значного фізичного навантаження. Розтягнення (стречинг).	Кількість циклів від 2 до 4. Наприкінці тренування виконати заминку. Слідкувати за часом відпрацювання тренувальних завдань. Дотримуватися заходів попередження травматизму.
2.3.	Заняття 8. Згинання-розгинання рук в упорі лежачи (разів). Фізичні вправи з гантелями, гириями. Стрибки догори з упору присівши. Тренування м'язів живота. Тренування ударів руками та ногами у стійці.	

Продовження таблиці 1

	Комплексне відпрацювання (імітація) ударно-кидкових дій. Розтягнення (стречинг).	Кількість циклів від 3 до 45 Наприкінці тренування виконати заминку. Слідкувати за часом відпрацювання тренувальних завдань. Дотримуватися заходів попередження травматизму.
2.4.	Заняття 9. Згинання-розгинання рук в упорі лежачи. Тренування м'язів живота. Комплексне відпрацювання техніко-тактичних дій (імітаційних) застосування заходів фізичного впливу на фоні значного фізичного навантаження. Розтягнення (стречинг).	
2.5.	Заняття 10. Згинання-розгинання рук в упорі лежачи. Тренування м'язів живота. Фізичні вправи з гантелями, гирями. Стрибки догори з упору присівши. Комплексне відпрацювання (імітація) ударно-кидкових дій. Розтягнення (стречинг).	
2.6.	Проміжний контроль.	Проміжний контроль рівня фізичної та спеціальної фізичної підготовленості
3.	III. Константувальний блок	
3.1.	Заняття 11. Згинання-розгинання рук в упорі на стільці. Тренування м'язів живота. Згинання-розгинання рук в упорі лежачи. Фізичні вправи з гантелями, гирями. Тренування ударів руками та ногами у стійці. Відпрацювання тактичних комбінацій захисту-контратаки. Комплексне відпрацювання техніко-тактичних дій (імітаційних) застосування заходів фізичного впливу на фоні значного фізичного навантаження. Розтягнення (стречинг).	Дозування навантаження у відповідності до індивідуально-типологічних (психофізичних) особливостей досліджуваних курсантів. Тренування проводити коловим методом. Зменшувати час на відпочинок. Контролювати досліджуваними ЧСС.
3.2.	Заняття 12. Стрибки догори з упору присівши (разів). Згинання-розгинання рук в упорі лежачи. Стрибки догори з упору присівши. Тренування ударів руками та ногами у стійці. Тренування м'язів живота. Стрибки ліворуч-праворуч. Комплексне відпрацювання (імітація) ударно-кидкових дій. Розтягнення (стречинг).	Кількість циклів від 3 до 5. Наприкінці тренування виконати заминку. Слідкувати за часом відпрацювання тренувальних завдань. Дотримуватися заходів попередження травматизму.
3.3.	Заняття 13. Згинання-розгинання рук в упорі лежачи. Тренування м'язів живота. Тренування ударів руками та ногами у стійці. Упор присівши-упор лежачи. Стійка в упорі лежачи на ліктях (планка, сек., безперервної фіксації). Комплексне відпрацювання (імітація) ударно-кидкових дій. Розтягнення (стречинг).	
3.4.	Заняття 14. Упор присівши-упор лежачи. Імітація кидків. Згинання-розгинання рук в упорі лежачи. Стрибки ліворуч-праворуч. Тренування м'язів живота. Тренування ударів руками та ногами у стійці. Розтягнення (стречинг).	
3.5.	Заняття 15. Стрибки ліворуч-праворуч. Тренування ударів руками та ногами у стійці. Упор присівши-упор лежачи. Стрибки догори з упору присівши. Комплексне відпрацювання (імітація) ударно-кидкових дій. Розтягнення (стречинг).	
3.6.	Контрольне заняття	
		Контроль рівня фізичної та спеціальної фізичної підготовленості наприкінці дослідження (за окремим планом)

Примітка: алгоритм відпрацювання індивідуальних тренувальних занять з фізичної та загально-фізичної підготовки наскрізний (від заняття 1 до заняття 15); тривалість заняття 90 хв; перед тренуванням проводити відео інструктаж та перегляд навчально-методичних роликів відповідного напрямку, а також стандартну підготовчу частину тривалістю до 10-12 хв.

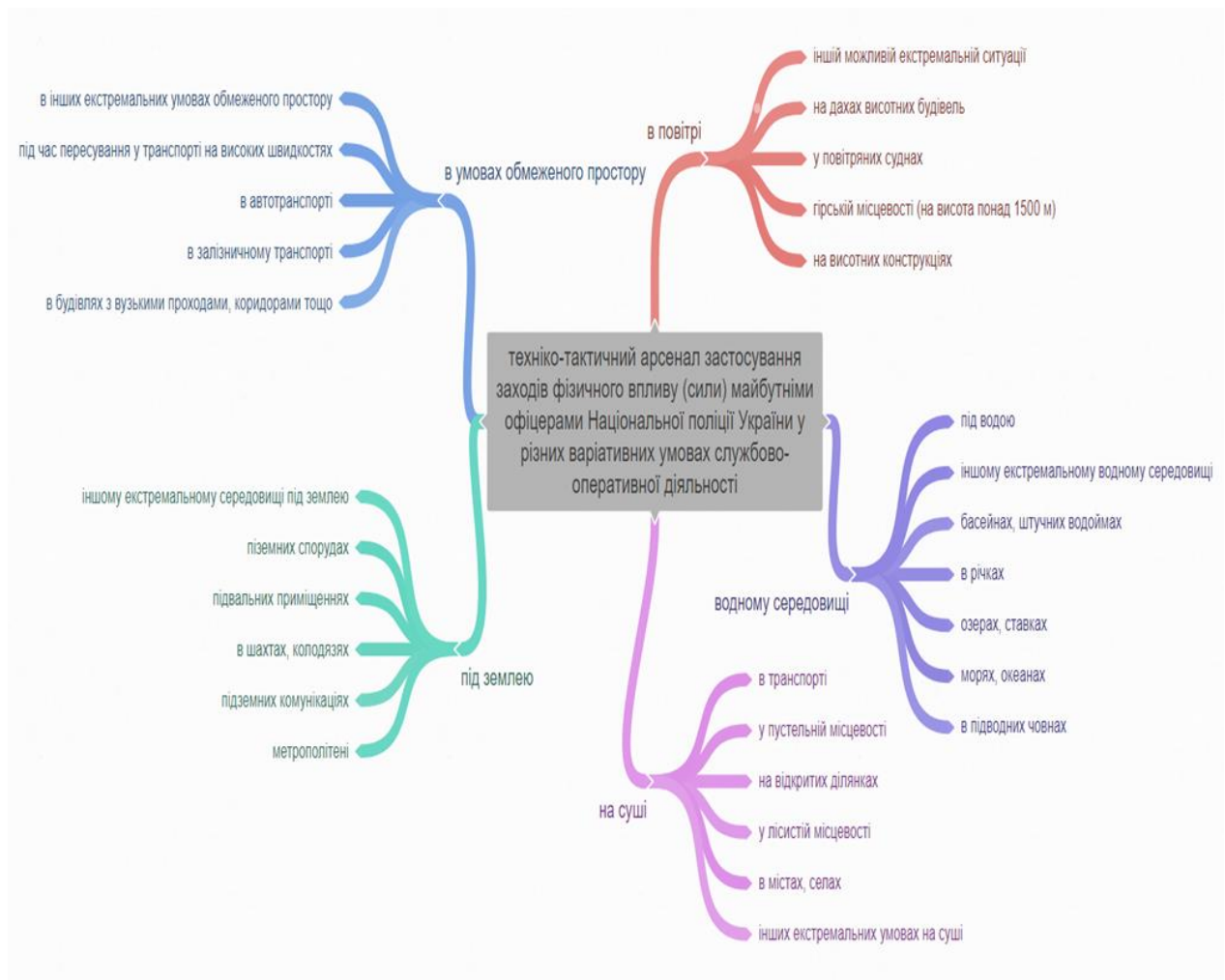

Рис. 2. Прикладна ментальна карта формування навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) курсантами-правоохоронцями у різних змодельованих умовах СОД в системі їх професійної освіти

У педагогічному експерименті прийняли участь курсанти Харківського національного університету внутрішніх справ (ХНУВС, $n=121$ осіб), середній вік досліджуваних 19,8 років. Всі курсанти дали згоду на участь в дослідженні.

Педагогічний експеримент організовано відповідно до заздалегідь розробленого плану, який крім основного напрямку дослідження передбачав дотримання етичних норм та вимог заходів попередження травматизму під час практичних занять з дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» [16] (форм фізичної підготовки) в системі їх професійної освіти (системі дистанційного навчання). Досліджуваних курсантів було розподілено на контрольну групу (Кг, $n=60$ осіб), та експериментальну групу (Ег, $n=61$ осіб). До початку педагогічного

експерименту курсанти Кг та Ег за рівнем сформованості прикладних навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах СОД достовірно не відрізнялися ($P \geq 0,05$).

Упродовж педагогічного експерименту досліджувані Кг в системі спеціальної фізичної підготовки (форм фізичної підготовки, системі дистанційного навчання в умовах карантинних обмежень) використовували діючу нормативно-правову базу, робочу програму навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» [16], а також методичні рекомендації (комплекс методичного забезпечення) з організації практичних занять з тактики самозахисту та особистої безпеки (цілеспрямований вплив на групи не здійснювався). У свою чергу, курсанти Ег додатково використовували зазначену вище педагогічну модель (рис. 1), яка передбачала акцентоване використання сучасного наукового інструментарію (АПК «Katsumoto» [17 С. 103-107], ВКС «Katsumoto» [18], методики відеоаналізу техніко-тактичних дій одноборців [19]).

Змістово-функціональна модель (рис. 1) використовувалася упродовж педагогічного експерименту під час практичних занять зі спеціальної фізичної підготовки (СФП, розділ – тактика самозахисту та особиста безпека) та інших форм фізичної підготовки. Багаторазове та систематичне відпрацювання функціональних комплексів, а також техніко-тактичних комбінацій застосування заходів фізичного впливу із урахуванням алгоритму «Моделі застосування сили» (рис. 3) та «7-ми тактичних принципів» (рис. 4) в умовах отримання цілеспрямованої комплексної термінової інформації про основні параметри прикладних рухів – сприяло удосконаленню індивідуальної спеціальної фізичної підготовленості курсантів Ег.

Загальні результати впровадження у систему професійної освіти майбутніх офіцерів-правоохоронців зазначеної вище педагогічної моделі (рис. 1) свідчать про те, що рівень сформованості готовності до застосування заходів фізичного впливу (сили) курсантами Кг до дій у різних умовах СОД за вищим ступенем складає 15% і 18% – Ег. Третій ступень (найнижчий) готовності до застосування заходів фізичного впливу (сили) притаманний 27 % особам Кг і 10 % Ег.

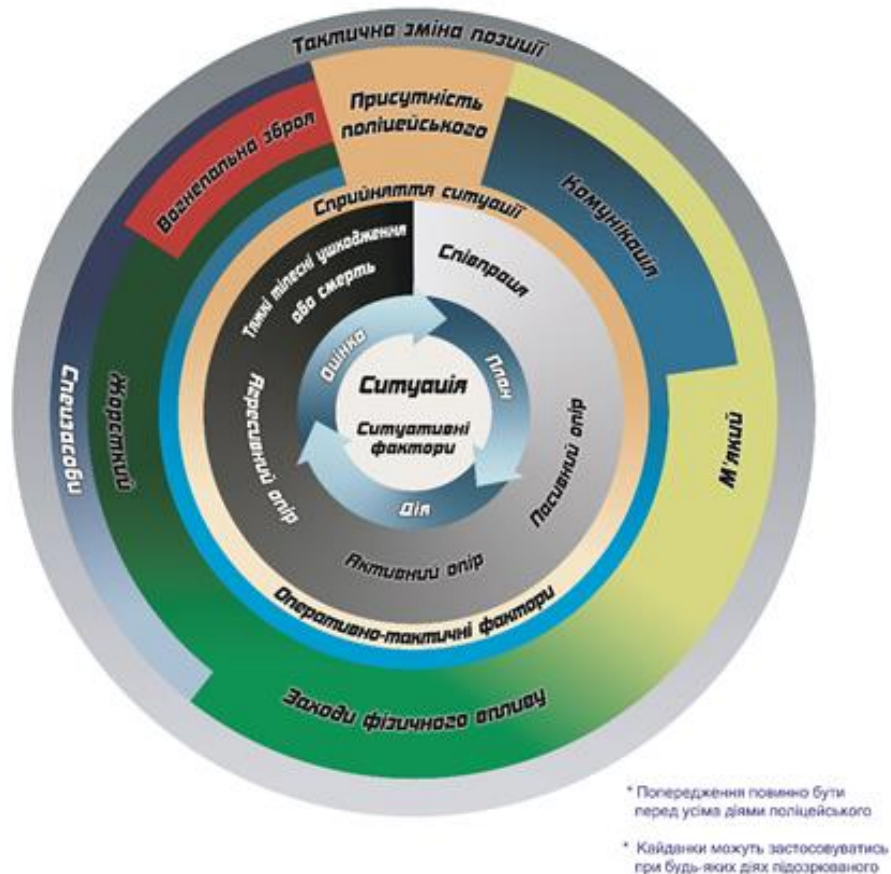

Рис. 3. Модель застосування заходів фізичного впливу (сили)

Рис. 4. Сім тактичних принципів застосування заходів фізичного впливу (сили) правоохоронцями інституцій СБОУ

Вихідними даними є результати оцінювання Ег та Кг (табл. 2). За проведеними розрахунками [20] здійснено описову статистику експерименту (табл. 3).

Таблиця 2

Результати формування готовності курсантів Кг та Ег до застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі їх СФП до дій у різних умовах СОД

Рівні готовності	Кг (n=60) до початку експерименту (осіб)	Ег (n=61) до початку експерименту (осіб)	Кг (n=60) після закінчення експерименту (осіб)	Ег (n=61) після закінчення експерименту (осіб)
вищий	8	6	9	11
відмінний	9	9	10	21
добрий	24	35	25	23
задовільний	19	11	16	6

Таблиця 3

Описова статистика експерименту формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі їх СФП до дій у різних умовах СОД

Параметри	Кг до початку експерименту (n=60)	Кг наприкінці експерименту (n=60)	Ег до початку експерименту (n=61)	Ег наприкінці експерименту (n=61)
Об'єм вибірки	60	60	61	61
Мінімум	1	1	1	1
Максимум	4	4	4	4
Інтервал	3	3	3	3
Сума	174	168	173	146
Середнє	2,9	2,8	2,8361	2,3934
Медіана	3	3	3	2
Дисперсія	1,0068	1,0102	0,706	0,8093

Таким чином, запропоновані педагогічні умови позитивно вплинули на рівень сформованості прикладних навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) досліджуваними курсантами Ег. Оскільки дані отримано в результаті вимірів порядковою шкалою, число градацій різних балів дорівнює «4» та обсяг вибірок не малий ($N, M > 50$), то ми у дослідженні використали критерій χ^2 [20].

При порівнянні Кг та Ег до початку експерименту емпіричне значення критерію χ^2 дорівнює 4,4619, критичне – 7,815. Характеристики порівнювальних вибірок збігаються на рівні значимості 0,05. Зроблено статистично обґрунтований висновок, що обидві вибірки належать до однієї генеральної сукупності, тобто вони однорідні.

Під час порівняння Кг та Ег після завершення експерименту емпіричне значення критерію χ^2 дорівнює 8,7243. Достовірність відмінностей характеристик порівнювальних груп складає 95 %. Зроблено статистично обґрунтований висновок, що обидві вибірки належать до різних генеральних сукупностей, тобто вони різні.

При порівнянні Кг до початку та після завершення експерименту емпіричне значення критерію χ^2 дорівнює 0,389. Характеристики порівнювальних вибірок збігаються на рівні значимості 0,05. Зроблено статистично обґрунтований висновок, що обидві вибірки належать до однієї генеральної сукупності, тобто вони однорідні. При порівнянні Ег до початку та після завершення експерименту емпіричне значення критерію χ^2 дорівнювало 10,2239. Достовірність відмінностей характеристик порівнювальних груп складає 95 %. Зроблено статистично обґрунтований висновок, що обидві вибірки належать до різних генеральних сукупностей, тобто вони різні.

Таким чином, усі умови для проведення експерименту було витримано, а у Ег спостерігалася позитивна динаміка формування готовності майбутніх офіцерів до застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі їх СФП до дій у різних умовах СОД (у тому числі й під час карантинних обмежень). Експериментальна робота позитивно вплинула на формування професійної компетентності досліджуваних курсантів Ег. Зазначено, що ці зміни більшою мірою відбулися у курсантів Ег порівняно з контрольною групою, і ці зміни є статистично достовірними.

Результати формування готовності майбутніх офіцерів до застосування заходів фізичного впливу в системі їх СФП до дій у різних умовах СОД у Ег та Кг надано на рис. 5. Нами доведено, що в результаті проведеної експериментальної роботи збільшилась кількість курсантів із вищим рівнем готовності до застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі їх СФП до дій у різних умовах СОД в Ег на 8 %, тоді як у Кг на 2 %, відмінного рівня збільшилась: в Ег на 19 %, тоді як у Кг – на 2 %, доброго рівня зменшилась: в Ег на 19 %, тоді як у Кг – на 2 %, чисельність

курсантів задовільного рівня готовності зменшилась: в Ег на 8 %, тоді як у Кг – на 6 %.

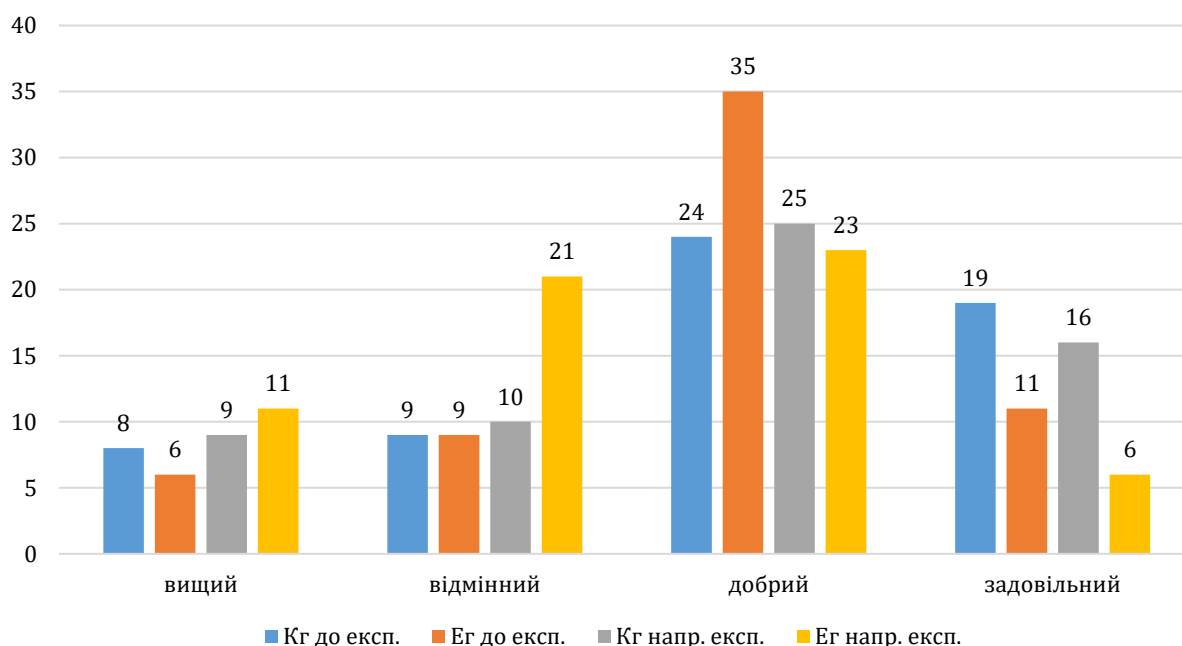

Рис. 5. Динаміка формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі їх СФП (системі дистанційної освіти) до дій у різних умовах СОД в Ег та Кг

ВИСНОВКИ З ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ.

В результаті дослідження розроблено та апробовано педагогічну модель формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі спеціальної фізичної підготовки (із урахуванням карантинних обмежень) до дій у різних умовах службово-оперативної діяльності. Крім цього, у вище зазначеній педагогічній моделі інтегровано: цільовий блок (мета, завдання, підходи, компоненти готовності, педагогічні умови), організаційно-змістовий блок (навчально-методичне забезпечення, інтерактивні методи навчання, кадрове забезпечення), результативно-оцінний блок (критерії, кваліфікаційні рівні, методика, методи, засоби, способи форми). Також в процесі дослідно-експериментальної роботи перевірені педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах СОД.

Аналізуючи результати отримані під час педагогічного

експерименту, встановлено, що всі умови проведення експерименту були витримані. Експериментальна робота позитивно вплинула на підвищення рівня спеціальної фізичної підготовленості та готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до виконання завдань за призначенням на первинних офіцерських посадах. Зазначено, що ці зміни більшою мірою відбулися у курсантів Ег у порівнянні з Кг, і ці зміни є статистично достовірними.

Результати контрольного тестування показали, що в результаті проведеної експериментальної роботи збільшилась кількість курсантів із вищим рівнем готовності до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах СОД в Ег на 8 %, тоді як у Кг на 2 %, відмінного рівня збільшилась: в Ег на 19 %, тоді як у Кг – на 2 %, доброго рівня зменшилась: в Ег на 19 %, тоді як у Кг – на 2 %, чисельність курсантів задовільного рівня готовності зменшилась: в Ег на 8 %, тоді як у Кг – на 6 %.

Слід зауважити, що незадовільний рівень сформованості навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) у курсантів, як Ег, так і Кг не помічено. Достовірність отриманих результатів підтверджена методами перевірки за допомогою критерію χ^2 .

Результати дослідження впроваджені у практику спеціальної фізичної підготовки курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ. Напрями подальших досліджень передбачають розроблення сучасної нормативної бази зі спеціальної фізичної підготовки курсантів-правоохоронців інституцій сектору безпеки і оборони України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Сіцинський, А. С. (2002). *Формування готовності майбутніх офіцерів до професійної діяльності засобами інформаційних технологій* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). НАПВУ ім. Б. Хмельницького. Хмельницький, Україна.
- [2] Антошків, Ю. М. (2006). *Вдосконалення професійно-прикладної фізичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МНС України* (автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту). ЛДУФК. Львів, Україна.
- [3] Богданюк, О. Д. (2007). *Формування готовності до професійної діяльності у майбутніх офіцерів-кінологів Державної прикордонної служби* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). НАПВУ ім. Б. Хмельницького. Хмельницький, Україна.
- [4] Сергієнко, Ю. П. (2005). *Спеціальна фізична підготовка у системі професійного навчання фахівців податкової міліції* (автореф. дис. ... канд. наук. з фіз. виховання і спорту). ХДАФК. Харків, Україна.
- [5] Маріонда, І. І. (2011). *Професійно-особистісна фізична підготовка майбутніх офіцерів-прикордонників* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). НАДПСУ ім. Богдана Хмельницького. Хмельницький, Україна.

- [6] Хацаюк, О. В. (2019). Сутність та структура готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням засобами спеціальної фізичної підготовки. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, Вип. 65 (2), 144-155.
- [7] Одеров, А. М., Климович, В. Б., Підлейтечук, Р. В., Добровольський, В. Б., & Корчагін, М. В. (2020). Особливості організації та змістове наповнення систем фізичної підготовки у Збройних Силах держав-членів НАТО та України. *Український журнал медицини, біології та спорту*, № 2 (5), 271-282.
- [8] Моргунов, О. А., Ярещенко, О. А., Хацаюк, О. В., & Белошенко, Ю.К. (2018). Розробка техніки рукопашного бою правоохоронців МВС України в системі спеціальної фізичної підготовки. *Честь і закон*, № 4 (67), 67-74.
- [9] Шемчук, В. А., Турчинов, А. В., Климович, В. Б., Гончаров Є. І., & Тришун, Р. М. (2020). Використання технічних засобів навчання на початковому етапі формування навичок рукопашного бою майбутніх офіцерів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, Вип. 70, 217-222.
- [10] Хацаюк, О. В., Оленченко, В. В., Корольов, А. І., & Кравченко, О. В. (2019). Формування військово-прикладних навичок рукопашного бою у майбутніх офіцерів Національної гвардії України. *Інноваційна педагогіка*, Вип. 17 (2), 215-226.
- [11] Шемчук, В. А., Вербин, Н. Б., Нестеров, О. С., Василенко, М. М. & Малахов, Є. В. (2020). Педагогічна модель удосконалення спеціальної фізичної підготовленості майбутніх офіцерів засобами службово-прикладних єдиноборств. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, Вип. 71, 217-222.
- [12] Хацаюк, О. В., Єлісеєва, О. С., Жуков, В. Л., Клименко, В. П., & Бережний, Ю. М. (2020). Модель формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу в різних умовах службово-оперативної діяльності. *Інноваційна педагогіка*, № 29, 174-178.
- [13] Зарічанський, О. А. (2002). *Педагогічні умови професійно-прикладної фізичної підготовки курсантів вищих закладів освіти I-II рівнів акредитації МВС України* (автореф. дис. ... канд. пед. наук). ТДПУ ім. В. Гнатюка. Тернопіль, Україна.
- [14] Уліч, В. Л. (2007). Педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів до управлінської діяльності (автореф. дис. ... канд. пед. наук). НАПВУ ім. Б. Хмельницького. Хмельницький, Україна.
- [15] Божко, С. А. (2013). Технологія формування професійно значущих умінь майбутніх офіцерів в процесі спеціальної фізичної підготовки (автореф. дис. ... канд. пед. наук). ХДПУ ім. Г. Сковороди. Хмельницький, Україна.
- [16] Моргунов, О. А., Забора, А. В., Соколов, В. В. Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка». *Робоча програма навчальної дисципліни* (2020). Харків: ХНУВС.
- [17] Бизин, В. П. Миргород, Д. А. & Хацаюк, О. В. (2015). *Технические средства обучения двигательным действиям*. Берлін (Германия): Lambert Academic Publishing.
- [18] Хацаюк, О. В., Каратаєва, Д. О. (2008). *Удосконалення техніки рукопашного бою правоохоронців МВС України із використанням сучасних технічних засобів навчання (Шифр «Модель – РБ»)*. Харків: АВВ МВСУ.
- [19] Ананченко, К. В., Хацаюк, О. В. (2016). Новий методичний підхід для оцінки відеоматеріалу, що використовується при підготовці дзюдоїстів. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 4 (54), 11-16.
- [20] Критерий «Хи-квадрат» (2021). Вилучено з http://www.machinelearning.ru/wiki/index.php-?title=Критерий_хи-квадрат.